

Javaslat
„A Gebauer freskó”
Megyei Értéktárba történő felvételéhez

Készítették:

Sebestyén – Molnár Árpád
Plébános

Kovács Márk
Nagydorogi Értéktár Bizottság

(P. H.)

Nagydorog, 2017.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Nagydorogi Értéktár Bizottság

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Sebestyén – Molnár Árpád

Levelezési cím: 7044 Nagydorog, Kossuth L. u. 58.

Telefonszám: 06-30/314-75-99

E-mail cím: zarpika@freemail.hu

Név: Kovács Márk

Levelezési cím: 7044 Nagydorog, Damjanich u. 23.

Telefonszám: 06-30/560-75-07

E-mail cím: mark.kovacs90@freemail.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Gebauer freskó (főoltárkép)

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

7044 Nagydorog, Kossuth L. u. 63.

Szent István király-plébániatemplom

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☒ megyei	☐ külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A nagy értékű freskót 1943-ban Gebauer Ernő festőművész készítette 3000 pengőért. A főoltárképet özv. Varga Józsefné 4000 pengős adományából fedezték – melynek monumentalitását az is jelzi, hogy november 3-tól december 12-ig tartott a festés.

„Mivel templomunk védőszentje Szent István király, ezért a művész a festmény központi helyén őt ábrázolja, amint felajánlja a koronát Szűz Máriának

A kép két részre osztható. A felső részen a magyar szentek: Szent László király és Szent Imre herceg a baloldalon, Árpád-házi Szent Margit és Árpád-házi Szent Erzsébet alakja a jobb oldalon látható az angyalok előterében

*Az oltárkép alsó részén, a Szent István jobb oldalán álló apród az országalmát és a jogart, a baloldalon látható két apród az Árpád-házi magyar címet tartja kezében. A térdeplő Szent István királyt udvartartása veszi körül. Baloldalon feltűnik hitvese, Boldog Gizella királyné, karján a gyermek Imre herceggel. A **szekko*** jobb oldali alsó részén Boldog Mór pécsi püspök áll.”¹*

A freskó mérete:

A monumentális főoltárkép a templom keleti apszis falán található, magassága 5,6 m, szélessége 5,9 m.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Meglátásunk szerint ez a művészi érték a nagydorogi katolikus felekezet egyik fontos tulajdona.

Korabeli nagydorogi emberek adományainak hála készülhetett el e monumentális méretű freskó. Településünk egyetlen ilyen művészi eljárással készített értéke.

Továbbá nemzeti értékeinket kötelességünk védeni és számon tartani is egyben.

A főoltárképet 1943-ban az egyik legismertebb dunántúli festőművész, Gebauer Ernő készítette. Aki tanult családból származik, felmenői között több kiváló művész volt. A monarchia osztrák területén született, Hartbergben. Tanulmányait Grazban és Pécssett végezte. Rajztanári képesítést szerzett 1905-ben.

A képzőművészeti főiskolán 1906-1910 között Székely Bertalan tanítványa volt, aki nagy hatással gyakorolt rá.

¹ Hosnyánszki Jánosné, Gyenizs Márta – Sebestyén - Molnár Árpád (2009): Uram jó nekünk itt lenni... pp. 31

*A könyvben tévesen szekkóként említik a főoltárképet, ennek ellenére egyértelműen a freskóról van szó

Freskók és szekók (seccók) számtalanját alkotta meg, főként Baranya és Tolna megyében. Mivel több, mint 50 vallási témájú freskót készített, a „templomfestő” nevet kapta.

Valamint fontos megemlíteni, hogy olajfestményeket és akvarelleket is készített, illetve tervezett bélyegeket, könyvborítókat, szükségpénzeket, egyházi kiadványokat és illusztrált könyveket.

Gebauer Ernő több jelentős freskót festett országszerte. Szeretett városa Pécs, ahol számos munkáját csodálhatja meg az utókor.

A teljeség igénye nélkül: Xavér templom (1908) Lyceum-templom (1930-31), Ferences-templom (1933), Kórházi kápolna (1934), Szent Ágoston-templom (1940), Belvárosi templom (1947) vagy a Belvárosi templom altemploma (1951).

Valamint számos pécsi közintézményben, mint a Nagy Lajos Gimnázium vagy a Néprajzi Múzeum.

Továbbá munkáit megtalálhatjuk még az alábbi településeken is: Mohács, Siklós, Nagymányok, Dorog, Villány vagy Döbrököz.

Több művét a pécsi Janus Pannonius Múzeum őrzi.

Véleményünk szerint, a már említett okok miatt egy nagy értékű örökségről van szó, amelynek nem csak Nagydorog települését kell gazdagítania.

Ezért úgy gondoljuk, hogy feltétlenül szerepelnie kell Tolna megye értékei között, tovább gazdagítva a megye és Magyarország kulturális örökségét.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Hosnyánszki Jánosné, Gyenizs Márta – Sebestyén - Molnár Árpád (2009): Uram jó nekünk itt lenni...

Kiadja: Római Katolikus Plébániahivatal, Nagydorog

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

Jelenleg e nemzeti értékünk nem rendelkezik hivatalos weboldallal.

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek:

Az alábbi támogató leveleket csatoltuk:

Pécsi Egyházmegye

Tarr György restaurátor-festőművész

Nagydorog Nagyközség Önkormányzatának polgármestere

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:

Az anyagban szereplő fényképeket egy nagydorogi fényképész, Jenei Ferenc készítette.